

Sygn. akt I AGa 60/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Krzysztof Adamiak
Sędziowie	:	SSA Magdalena Natalia Pankowicz SSA Elżbieta Kuczyńska (spr.)
Protokolant	:	Łukasz Patejuk

po rozpoznaniu w dniu 29 sierpnia 2019 r. w Białymstoku na rozprawie
sprawy z powództwa **J. K., (...) Spółki z o.o. w O. i (...) Spółki z o.o. w O.**
przeciwko **(...) Spółce z o.o. w O.**

o zapłatę i wydanie

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 15 marca 2019 r. sygn. akt V GC 213/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz (...) Spółki z o.o. w O. i (...) Spółki z o.o. w O. kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów instancji odwoławczej.

K. M. (1) N. E. K.

UZASADNIENIE

Powodowie: 1) J. K. oraz 2) (...) Spółka z o.o. w O., jako wspólnicy spółki cywilnej (...) w O., domagali się od pozwanego (...) sp. z o.o. w O. wydania powodom, znajdujących się w posiadaniu pozwanego rzeczy ruchomych wymienionych w załączniku nr 0. Wskazali, że są to rzeczy znajdujące się w O. – w lokalu użytkowym przy ul. (...) i w magazynie przy ul. (...), gdzie powodowie w ramach spółki cywilnej prowadzili działalność gastronomiczną. Wyjaśnili, że oba te lokale zostały przekazane pozwanemu (konkretnie: przekazane zostały mu prawa i obowiązki z umów najmu zawartych ze spółdzielnią mieszkaniową), który w zamiarze stron miał kontynuować działalność gastronomiczną i który wówczas był powiązany ze spółką cywilną (...) osobowo – ówczesny udziałowiec pozwanego M. K. jest bratem powoda J. K.. Nigdy natomiast nie zostały przekazane pozwanemu rzeczy, stanowiące wyposażenie działalności.

Odpowiadając na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, wskazując, że przedmioty znajdujące się w magazynie przy ul. (...) zostały ostatecznie i dobrowolnie wydane powodowi J. K. po wniesieniu pozwu – dnia 26 stycznia 2016 r. Pozostałe zaś rzeczy faktycznie nie były przechowywane w tym magazynie i pozwany nigdy ich nie posiadał. W odniesieniu do wyposażenia i sprzętu gastronomicznego lokalu użytkowego przy ul. (...) ((...)) twierdził, że były to przedmioty kupione przez pozwanego od (...) spółki (...), przy czym sprzedaż ta była stwierdzona fakturą (...) na kwotę 123.000 zł (zapłaconą). Pozwany zakwestionował też niektóre pozycje z załącznika do pozwu oraz faktury zakupowe dołączone do pozwu, mające stanowić dowód tego, że przedmioty były własnością powodów.

W toku procesu (po odpowiedzi na pozew) powodowie zmienili powództwo. W piśmie procesowym z dnia 20 kwietnia 2016 r. wymienili 140 pozycji – przedmiotów, które znajdują się w posiadaniu pozwanego (jako wyposażenie baru (...) przy ul. (...)) zgodnie z towarzyszącym tej sprawie zabezpieczeniem dokonanym postanowieniem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 23 grudnia 2015 r. (V GCo 72/15), zmienionym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 4 lutego 2016 r. (I ACz 84/16). Ponadto domagali się wydania 4 beczek drewnianych, będących własnością Z. K., przechowywanych przez niego u powodów, a znajdujących się obecnie w posiadaniu pozwanego. Kolejne żądanie powodów sprowadzało się do zasądzenia od pozwanego na ich rzecz kwoty 79.250,12 zł tytułem odszkodowania za utratę pozostałych rzeczy (poza wymienionymi w pozycjach 1-140) z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 13 października 2016 r. (sygn. akt V GC 5/16) Sąd Okręgowy w Olsztynie, nakazał pozwanemu - (...) spółka z o.o. O., aby wydał powodowi - (...) Spółka z o.o. w O. następujące przedmioty: 1. Talerz obiadowy płaski - 175 sztuk; 2. Talerz obiadowych głęboki - 177 sztuk; 3. Talerz przystawkowy - 200 sztuk; 4. Spodek uniwersalny - 180 sztuk; 5. Spodek pod filiżankę - 196 sztuk; 6. Bulionówka - 18 sztuk; 7. Spodek (inne) - 25 sztuk; 8. Talerz kwadratowy duży - 8 sztuk; 9. Talerz przystawkowy mały - 204 sztuki; 10. Szklanka casablanka - 8 sztuk; 11. Szklanka niska - 99 sztuk; 12. Szklanka wysoka - 12 sztuk; 13. Kieliszek imperial - 2 sztuki; 14. Kieliszek różny - 5 sztuk; 15. Kieliszek Margarita - 1 sztuka; 16. Kieliszek do koktajli - 1 sztuka; 17. Nóż obiadowy - 180 sztuk; 18. Widelec obiadowy - 182 sztuki; 19. Łyżka obiadowa - 177 sztuk; 20. Łyżeczka do herbaty - 213 sztuk; 21. Widelczyk do ciasta - 158 sztuk; 22. Widelczyk - 100 sztuk; 23. Dzbanek do mleka - 6 sztuk; 24. Dzbanek do mleka szklany - 2 sztuki; 25. Dzbanek do mleka mały - 1 sztuka; 26. Patera duża - 8 sztuk; 27. Patera średnia - 1 sztuka; 28. Patera mała - 1 sztuka; 29. Sosjerka - 27 sztuk; 30. Misa porcelanowa XL - 1 sztuka; 31. Miska porcelanowa duże - 6 sztuk; 32. Miska porcelanowa małe - 1 sztuka; 33. Talerze do pizzy - 14 sztuk; 34. Cukierniczka - 3 sztuki; 35. Filiżanka porcelanowa - 264 sztuki; 36. Miska do ponczu - 1 sztuka; 37. Tortownica (Patera) - 1 sztuka; 38. Misa szklana duża - 7 sztuk; 39. Misa szklana mała - 6 sztuk; 40. Dzbanek do wody - 9 sztuk; 41. Podgrzewacz - 3 sztuki; 42. Mikser ręczny Bamix - 1 sztuka; 43. Kociołek - 2 sztuki; 44. Kosze do zmywarki - 7 sztuk; 45. Termos 10 l - 3 sztuki; 46. Pojemnik termoizolacyjny - 2 sztuki; 47. Termos 20 l - 1 sztuka; 48. Termos 3 l - 2 sztuki; 49. Wózek kelnerski - 1 sztuka; 50. Nadstawka do kosza do zmywarki - 2 sztuki; 51. Śmietnik 120 l - 1 sztuka; 52. Krzesło transparentne - 3 sztuki; 53. Torba do pizzy 60 cm - 1 sztuka; 54. Torba do pizzy 30 cm - 5 sztuk; 55. Obrus biały - 17 sztuk; 56. Serwetka biała - 8 sztuk; 57. Falbana szara - 2 sztuki; 58. Obrus pomarańczowy (inne) - 3 sztuki; 59. Rondel 160mm - 2 sztuki; 60. Patelnia teflonowa - 1 sztuka; 61. Pojemnik GN - 76 sztuki; 62. Garnek wysoki - 1 sztuka; 63. Deska do krojenia - 5 sztuk; 64. Koszyk do pieczywa - 10 sztuk; 65. Forma do Terin - 2 sztuki; 66. Lampa owadobójcza - 1 sztuka; 67. Miska polerowana - 4 sztuki; 68. Półmisek - 1 sztuka; 69. Pojemnik GN - 6 sztuk; 70. Pokrywka GN - 6 sztuk; 71. Pojemnik GN - 6 sztuk; 72. Pojemnik GN - 14 sztuk; 73. Mięsiarka planetarna - 1 sztuka; 74. Waga czytnik walizak - 1 sztuka; 75. Pojemnik GN - 5 sztuk; 76. Warnik do wody 19 l - 1 sztuka; 77. Termos cateringowy - 9,5 l - 3 sztuki; 78. Przyprawnik - 8 sztuk; 79. Termos cateringowy 9,5l - 1 sztuka; 80. Porejoner do lodów - 1 sztuka; 81. Patelnia - 3 sztuki; 82. Garnek wysoki - 3 sztuki; 83. Pokrywka GN - 8 sztuk; 84. Nóż do pieczeni - 3 sztuki; 85. Mikser ręczny - 1 sztuka; 86. Blender barowy Madness Vitamix - 1 sztuka; 87. Stół chłodniczy ECO - 2 sztuki; 88. Garnek - 8 sztuk; 89. Rondel 240mm - 3 sztuki; 90. Patelnia - 11 sztuk; 91. Otwieracz do konserw - 1 sztuka; 92. Noże kuchenne - 7 sztuk; 93. Deska do krojenia - 1 sztuka; 94. Stojak na deski - 1 sztuka; 95. Robot Coupe Tarcza - 1 sztuka; 96. Wentylacja klimatyzacja Diner - 1 sztuka; 97. Zabudowa meblowa cocobolo bufet - 1 sztuka; 98. Wzmacniacz 100 V MRS PA - 1 sztuka; 99. Krzesło Vilmar dąb - 12 sztuk; 100. Regał polipropylen - 2 sztuki; 101. Telewizor Led Samsung 46 - 2 sztuki; 102. Telefon Voip Gigaset - 1 sztuka; 103. Stanowisko sprzedaży Pos - 1 sztuka; 104. Stoły konsumpcyjne sala - 8 sztuk (pkt I), umorzył postępowanie w części dotyczącej żądania wydania

następujących rzeczy: 1. Przewodu elektrycznego - 50 metrów; 2. Hali namiotowej - 1 sztuka; 3. Szafy chłodniczo mroźniczej - 1 sztuka; 4. Foteli pikowanych fioletowych - 6 sztuk; 5. Warnika do wody FETCO HWB - 1 sztuka; 6. Koszy plażowych - 4 sztuki; 7. Sprzętu gastronomicznego, chłodziarki, stoły, grille - 6 sztuk; 8. Osprzętu wentylacyjnego - 1 sztuka; 9. Stołków barowych - 12 sztuk (pkt II), zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.789,72 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego (pkt III), w pozostałej części powództwo oddalił (pkt IV), umorzył postępowanie wobec powoda J. K. (pkt V) i zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu (pkt VI).

W wyniku rozpoznania apelacji pozwanego, Sąd Apelacyjny w Białymstoku wyrokiem z dnia 29 września 2017 r., sprostował oznaczenie strony powodowej w ten sposób, że obok powoda (...) sp. z o.o. w O. dopisał „i J. K. – współników (...) s.c. w O.” (pkt I) oraz uchylił zaskarżony wyrok w zaskarżonej części, tj. w pkt I, III oraz VI i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania wraz z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania odwoławczego (pkt II). Uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanej części zostało uzasadnione nierozpoznaniem istoty sprawy przez Sąd. Chodziło o konieczność rozpatrzenia zmian podmiotowych w spółce cywilnej przez nadanie właściwego znaczenia zostania współnikiem w tej spółce przez nowy podmiot, co spowodowało naruszenie art. 195 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że w przypadku współuczestnictwa koniecznego współników spółki cywilnej, Sąd powinien z urzędu podjąć inicjatywę zmierzającą do zawiadomienia osób niebiorących udziału w postępowaniu i umożliwienia im wzięcia udziału w sprawie po stronie powodowej. Sąd Okręgowy nie dopełnił tych obowiązków – nie wydał postanowienia w przedmiocie zawiadomienia nowego współnika spółki cywilnej (...), tj. (...) spółka z o.o. w O. o toczącym się procesie nakazując wydanie rzeczy jednemu tylko współnikowi – spółce (...), czym nie tylko pominął fakt, że po stronie powodowej zachodzi współuczestnictwo konieczne, ale i orzekł wbrew żądaniu tej spółki, która występując jako współnik spółki cywilnej (...), domagała się wydania tych przedmiotów powodom, jako współnikom spółki cywilnej. Sąd Apelacyjny wskazał, że Sąd Okręgowy, rozpoznając sprawę ponownie, zastosuje przepis art. 195 § 2 k.p.c. przy uwzględnieniu § 129 Regulaminu urzędowania sądów powszechnych – wyda postanowienie w przedmiocie zawiadomienia (...) spółka z o.o. w O. o toczącym się procesie, udzielając jej pouczenia o możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze powoda w ciągu dwóch tygodni od otrzymania postanowienia i dokonując doręczeń pism procesowych i załączników. Po dokonaniu powyższych czynności i ostatecznym ustaleniu kręgu podmiotów, występujących w tej sprawie po stronie powodowej, w zależności od wyniku tego ustalenia, Sąd rozważy potrzebę przeprowadzenia dowodu z przesłuchania stron.

Na postanowienie to pozwany wniósł zażalenie, które Sąd Najwyższy oddalił postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2018 r. (sygn. akt IV CZ 18/18), wskazując, że w rozpoznawanej sprawie występują w charakterze powodów współnicy spółki cywilnej, którzy prawidłowo wspólnie zgłosili roszczenie windykacyjne i żądanie odszkodowania. Dopóki istnieje spółka cywilna, która nie ma podmiotowości prawnej ani materialnej, ani procesowej, w sprawie muszą występować wszyscy współnicy razem, ma się bowiem do czynienia ze współuczestnictwem materialnym koniecznym i jednolitym (art. 72 § 1 pkt 1 oraz art. 72 § 2 i art. 73 k.p.c.). Zgodnie z utrwalonym w tym względzie orzecznictwem i wspierającą go doktryną proces o prawa majątkowe, należące do majątku wspólnego współników spółki cywilnej może się toczyć tylko przy łącznym udziale wszystkich współników tej spółki. Z tego względu Sąd Najwyższy przyjął, że jeżeli J. K., będący współnikiem spółki cywilnej, jak w niniejszej sprawie, zgłosił powództwo razem z drugim współnikiem, to postąpił prawidłowo, a jego późniejsze oświadczenie, że nie chce mieć nic do czynienia z rozpoznawaną sprawą i zbył swoje udziały w spółce kolejnemu podmiotowi, nic w postępowaniu nie zmienia. Jego rezygnacja z udziału w toczącej się sprawie nie mogła wywołać skutków prawnych ani skutków procesowych. Gdyby J. K. nie występował w pozwie, będąc współnikiem spółki cywilnej, o której mowa w sprawie, to należałoby uznać, że w sprawie tej występuje brak legitymacji procesowej czynnej; w niniejszej sprawie legitymacja ta została zachowana. Sąd Najwyższy zwrócił przy tym uwagę, że zgodnie z art. 391 § 1 zdanie drugie k.p.c. przed sądem drugiej instancji nie ma zastosowania art. 195 k.p.c., a więc nie dokonuje się na tym etapie postępowania zmian podmiotowych, polegających na wezwaniu lub zawiadomieniu osób nie biorących udziału w sprawie. W niniejszym postępowaniu chodzi o nowego współnika spółki cywilnej w osobie(...)spółka z o.o. w O..

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 15 marca 2019 r., nakazał pozwanemu - (...) sp. z o.o. w O., aby wydał powodom: (...) sp. z o.o. w (...) sp. z o.o. w O. – współnikom spółki cywilnej (...)

w O. bliżej opisane w sentencji wyroku przedmioty (pkt I), oddalił powództwo powodów: (...) sp. z o.o. w (...) sp. z o.o. w O. o wydanie „Wentylacji klimatyzacji D.” (pkt II), oddalił w całości powództwo J. K. o wydanie przedmiotów wymienionych w punktach I i II niniejszego wyroku (pkt III) i zniósł wzajemnie między stronami koszty procesu, łącznie z kosztami postępowania zabezpieczającego, zażaleniewego i apelacyjnego (pkt IV).

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że w sprawie nie było sporu co do tego, że w wykonaniu zamiaru obu stron, dotyczącego kontynuowania przez (...) sp. z o.o. w O. działalności gastronomicznej prowadzonej dotąd przez ówczesnych wspólników spółki cywilnej (...) w O.: (...) sp. z o.o. w O. (której udziałowcem jest J. K.), w dniu 2 marca 2015 r. nastąpiło protokolarne przekazanie lokalu użytkowego w O. przy ul. (...), w którym wspólnicy (...) s.c. prowadzili bar (...). Lokal był najmowany od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O.. W protokole przekazania strony opisały lokal z jego wyposażeniem, ale nie takim, jakie jest sporne w sprawie. Jedyne wyjątkiem stanowi klimatyzacja i wentylacja mechaniczna, która została wpisana do protokołu. Strony określiły się w protokole jako przekazujący – dotychczasowy najemca oraz przyjmujący – nowy najemca. Bezspornym nadto było, że jednocześnie nastąpiło przekazanie magazynu przy ul. (...). Tego samego dnia doszło do podpisania umowy najmu pomiędzy Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w O. a (...) sp. z o.o., dotyczącego magazynu.

Rzeczy wymienione w punkcie I. wyroku znajdowały się w barze (...) przy ul. (...) w dniu przekazania (2 marca 2015 r.). Z wyjątkiem klimatyzacji-wentylacji pozwany nie kwestionował, że spisane przez komornika w toku zabezpieczenia przedmioty zostały kupione przez wspólników spółki cywilnej (...). Tę bezsporną, zdaniem Sądu Okręgowego, okoliczność potwierdziły faktury „zakupowe” dołączone do pozwu, wystawione w latach 2012 - 2014.

W dniu 2 marca 2015 r. wymienione w pkt. I sentencji przedmioty zostały pozostawione nowemu najemcy lokalu – (...) sp. z o.o. w O. do nieodpłatnego korzystania na czas nieokreślony. Intencją współwłaścicieli tych rzeczy było to, by nowy najemca – jako partner handlowy wspólników spółki cywilnej (...), a w dodatku podmiot powiązany rodzinnie, mógł prowadzić na ich bazie działalność gastronomiczną w przekazanym lokalu. Jako że nie były one przedmiotem najmu od spółdzielni mieszkaniowej, nie znalazły się w trójstronnym (podpisanym również przez przedstawiciela spółdzielni protokole przekazania lokalu). Ich pozostawienie do korzystania nowemu najemcy nie zostało stwierdzone pismem. Fakty te wynikały z ocenionych przez Sąd Okręgowy jako wiarygodne, zeznań J. K. i M. K..

Odnośnie do wentylacji-klimatyzacji, Sąd pierwszej instancji wskazał, że „wentylacja mechaniczna na potrzeby kuchni pomieszczeniu przy ul. (...) w O.” była przedmiotem faktury wystawionej na (...) s.c. przez T. sp. j. w dniu 31 października 2013 r., zaś „wykonanie instalacji wentylacji mechanicznej wyciągowej w modernizowanym na potrzeby kuchni pomieszczeniu przy ul. (...) w O. – etap II końcowy” było przedmiotem podobnej faktury z dnia 31 stycznia 2014 r. Obie zostały skorygowane 30 listopada 2015 r. notami korygującymi sprzedawcy: zamiast ul. (...) – ul. (...).

Sąd Okręgowy ustalił, że po dniu 2 marca 2015 r. doszło do zmian właścicielskich w zakresie spółki z o.o. (...). Pierwotnie udziałowcami w spółce byli: J. K. i M. K.. W dniu 30 kwietnia 2014 r. wykreślony został J. K.. W dniu 10 marca 2015 r. wpisany został M. S.. Przekazanie baru (...) towarzyszyło przejściu części udziałów przez M. S. – obok M. K.. Od dnia 10 marca 2015 r. do dnia 6 marca 2017 r. ujawnionym w KRS członkiem jednoosobowego zarządu spółki był P. S..

Pismem z dnia 3 grudnia 2015 r. i mailem z dnia 3 grudnia 2015 r. J. K. jako wspólnik s.c. (...) oświadczył (...), że w związku z powzięciem informacji o wypowiedzeniu umów najmu lokalu (...) i magazynu oraz o próbach sprzedaży wyposażenia wzywa do natychmiastowego wydania rzeczy, znajdujących się w tych lokalach. Pismo skierowane zostało do spółki listem poleconym, a mail m.in. do członka zarządu P. S..

W tym stanie sprawy Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że rzeczy wymienione w punkcie I sentencji wyroku są przedmiotami współwłasności łącznej aktualnych wspólników spółki cywilnej (...), tj. (...) sp. z o.o. w O. i (...) sp. z o.o. w O., przy czym znajdują się one w posiadaniu pozwanego. Ten ostatni fakt potwierdzały, zdaniem Sądu, wyjaśnienia informacyjne piastuna pozwanego oraz spis dokonany w dniu 29 grudnia 2015 r. przez Komornika Sądowego przy SR w Olsztynie (KM 1089/15) na skutek postanowienia SO w Olsztynie z dnia 23 grudnia 2015 r. w sprawie V GCo 72/15.

Za niezasadną Sąd Okręgowy uznał przeciwną argumentację pozwanego, zmierzającą do wykazania, że przedmioty te stanowią obecnie jego własność, co potwierdzać miała faktura (...) (numer ręcznie poprawiony z (...) – stąd w aktach pojawiają się obie te wersje numeracji) z dnia 31 sierpnia 2014 r., wystawiona przez (...) s.c. na kwotę 100.000 zł + VAT = 123.000 zł, podpisana przez J. K. i M. K. tytułem: „sprzedaż wyposażenia lokalu i sprzętu gastronomicznego zgodnie z załącznikiem”. Sąd Okręgowy uwzględnił, że w piśmie procesowym z dnia 6 maja 2016 r. powodowie powołali się na fakt, niezakwestionowany przez pozwanego, a więc – zdaniem Sądu – milcząco przyznany, że z załączonych do pozwu faktur zakupowych (o numerach: (...) oraz (...)) wynikało, że część zakupów rzeczy spornych w sprawie dokonana została po dniu 31 sierpnia 2014 r. Uwadze Sądu Okręgowego nie uszło również, że w postępowaniu zabezpieczającym powodowie przedstawili (a następnie powołali się na nią w piśmie z dnia 6 maja 2016 r.) umowę najmu wyposażenia gastronomicznego z dnia 1 października 2014 r., zawartą przez pozwanego z (...) s.c., której przedmiotami były rzeczy wymienione w załączniku, podobnym w treści do załącznika do faktury (...) ((...)) z dnia 31 sierpnia 2014 r.

Za wiarygodnością zeznań powodów co do tego, że w powoływanej przez stronę pozwaną fakturze z dnia 31 sierpnia 2014 r. chodziło o zupełnie inne rzeczy, tj. takie, które po nabyciu zostały przez pozwanego wynajęte spółce (...) do lokalu przy ul. (...) (C. C. Bar (...)), przemawiała, zdaniem Sądu Okręgowego, również postawa samego pozwanego, wyrażająca się w nieustosunkowaniu się aż do dnia 30 grudnia 2015 r. do wezwania powodów, skierowanego do pozwanego w dniu 3 grudnia 2015 r. czy też wydanie przez pozwanego przedmiotów, pochodzących z magazynu dopiero w dniu 26 stycznia 2016 r. (tj. prawie dwa miesiące po pisemnym wezwaniu). Takich słabości Sąd Okręgowy nie dopatrywał się natomiast w stanowisku powodów, które ocenił jako konsekwentne i stabilne, a przy tym poparte dokumentami i zeznaniami świadków (również świadków pozwanego, tj. E. K. i J. W.), które pozwoliły Sądowi na ustalenie kolejności wydarzeń zgodnie z twierdzeniami pozwu.

Krytycznie Sąd Okręgowy ocenił natomiast zeznania świadka M. H., który wskazywał, że własność wyposażenia gastronomicznego lokalu (...), przysługująca (...) była warunkiem zainwestowania w tę spółkę przez M. S. w pierwszym kwartale 2015 r., a nadto, że sporne wyposażenie lokalu (...) wprowadzono do ksiąg inwentarzowych pozwanej spółki. Wskazał, że pozwany nie poparł tego faktu stosownymi dokumentami, z których mogłoby wynikać, czy i jak wcześniej to nastąpiło.

Za niewiarygodne uznał również zeznania świadka P. S. (ówczesnego członka zarządu pozwanego), który wskazywał na ustne zapewnienia przez J. K. o własności rzeczy przysługujących(...). Wątpliwości Sądu wzbudził przede wszystkim fakt niezadbania o przybranie przez takie zapewnienia formy pisemnej, zwłaszcza, że kwestia ta dotyczyła dużego zbioru rzeczy o znacznej wartości. Jako nieprzekonujące Sąd Okręgowy ocenił również wyjaśnienia tego świadka dotyczące potrzeby zorientowania się w sytuacji, po otrzymaniu wezwania do wydania rzeczy, mającej usprawiedliwić spóźnione wydanie rzeczy z magazynu i brak odpowiedzi na wezwanie dotyczące rzeczy z ul. (...).

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko powodów, że faktura (...) odsyłała do załącznika, a skoro powodowie załącznik ten przedstawiają (nawet jednostronnie podpisany przez J. K.), to rolą dowodową pozwanego było obalenie domniemania i przedstawienie załącznika, który według niego powinien stanowić część tej faktury. Wskazał jednocześnie, że pozwany nie zakwestionował twierdzenia powoda, że część spornych w sprawie przedmiotów została przez współników (...) s.c. nabyta przed datą ww. faktury, a więc siłą rzeczy nie mogła stanowić przedmiotu tej faktury. W efekcie Sąd ten stanął na stanowisku, że pozwany nie sprostował obowiązkowi udowodnienia, że nabył on sporne w sprawie przedmioty za fakturą (...). Zaznaczył przy tym, że z zeznań współników s.c. (...) wynikało, że wyposażenie lokalu C. pochodziło od(...), co czyniło wiarygodną wersję, że to on był przedmiotem faktury (...), nie zaś przedmioty sporne w sprawie.

Podobnie, Sąd Okręgowy odnosząc się do twierdzeń pozwanego dotyczących sprzeczności w składzie przedmiotów żądanych pozwem i wymienionych w wykazie powodów z dnia 12 stycznia 2015 r., wskazał na charakter działalności gastronomicznej, mogącej wywoływać stałe zmiany w składzie wyposażenia baru, wynikające z sukcesywnego niszczenia się przedmiotów i konieczności uzupełniania ich składu.

Podsumowując ten wątek, Sąd Okręgowy podkreślił, że sporne w sprawie rzeczy (tj. wyposażenie gastronomiczne lokalu (...)) były przedmiotami współwłasności wspólników (...) s.c. Ocenił, że stały się one przedmiotami ustnej umowy użyczenia na czas nieokreślony (art. 710 k.c.). Jednocześnie uznał, że wezwanie z dnia 3 grudnia 2015 r. stanowiło skuteczne wypowiedzenie umowy, dające powodowi uprawnienie do żądania wydania rzeczy, na podstawie art. 222 § 1 k.c. Powodowie wykazali współwłasność rzeczy, a pozwany nie wykazał uprawnienia do władania. Stąd też, Sąd Okręgowy orzekł, jak w punkcie I sentencji wyroku.

Oddalenie powództwa w odniesieniu do wentylacji-klimatyzacji zostało uzasadnione powzięciem przez Sąd zastrzeżeń dowodowych co do faktur dołączonych do pozwu.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy rozważył kwestię legitymacji czynnej powodów. Wskazał, że w dniu 29 lutego 2016 r. wspólnicy spółki cywilnej (...) w O.: J. K., (...) sp. z o.o. w O. i (...) sp. z o.o. w O. podpisali aneks do umowy spółki cywilnej, z którego wynikało m.in., że spółka cywilna składać się będzie odtąd z 3 (wyżej wymienionych) wspólników. W dniu 1 marca 2016 r. wspólnicy spółki cywilnej (...) w O.: J. K., (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o. w O. podpisali aneks do umowy spółki cywilnej, z którego wynikało m.in., że uchwałą z dnia 1 marca 2016 r. wyrazili zgodę na wystąpienie ze spółki cywilnej (...) i że spółka cywilna składać się będzie odtąd z 2 wspólników: (...) sp. z o.o. i (...) sp. z o.o. w O.. Aktualny, dwuosobowy skład spółki cywilnej potwierdził, na zarządzenie przewodniczącego, pełnomocnik procesowy powodów w piśmie procesowym z dnia 13 listopada 2018 r., precyzując w kolejnym piśmie – z dnia 15 stycznia 2019 r., że powodami powinni być aktualni wspólnicy, i dołączając dodatkowe pełnomocnictwo procesowe od nowego wspólnika.

W wyniku tego Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowił w dniu 25 stycznia 2019 r., wykonując wytyczne zawarte w uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego, uznać w trybie art. 195 § 2 k.p.c., że obok pierwotnego powoda (...) sp. z o.o. w O., na zasadzie współuczestnictwa koniecznego, powodem powinno być (...) sp. z o.o. w O., które swój udział w sprawie zgłosiło w piśmie procesowym z dnia 5 sierpnia 2016 r. i potwierdziło pismem procesowym z dnia 15 stycznia 2019 r., zaś – wykonując wytyczne zawarte w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego – uznać, że zgłoszone przez J. K. w pierwszej instancji oświadczenie o rezygnacji z udziału w sprawie było bezskuteczne. Jednocześnie zarządził doręczenie (...) sp. z o.o. w O. pism procesowych, złożonych w tej sprawie i wyznaczono rozprawę z wezwaniem wszystkich stron do stawienia się celem przesłuchania.

Sąd Okręgowy zauważył, że wskutek nieuchylenia przez Sąd Apelacyjny wyroku z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania m.in. w zakresie punktu V, tj. umarzającego postępowanie co do powoda J. K., umorzenie to stało się prawomocne. Miał też na względzie „dopisanie” przez Sąd Apelacyjny w komparycji zaskarżonego wyroku jako strony powodowej także J. K. oraz wskazanie przez Sąd Najwyższy, że rezygnacja J. K. z udziału w sprawie nie mogła wywołać skutków prawnych ani skutków procesowych. W efekcie Sąd Okręgowy jako zasadne ocenił prowadzenie procesu z udziałem wszystkich wspólników spółki cywilnej – zarówno obecnych, jak i wspólnika, który ze spółki wystąpił (mimo jego woli).

Dalsza analiza zakresu uchylenia zaskarżonego wyroku z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania doprowadziła Sąd Okręgowy do stwierdzenia, że ponownemu rozpoznaniu podlegało (poza kosztami procesu i postępowania zabezpieczającego) wyłącznie żądanie wydania rzeczy, w zakresie, jaki został uwzględniony (zasądzony) punktem I. wyroku. Przedmiot zainteresowania Sądu Okręgowego stanowiły więc rzeczy, pochodzące ze spisu dokonanego w trakcie zabezpieczenia w lokalu przy ul. (...). I tak, Sąd Okręgowy zaznaczył, że majątek wspólny wspólników jest odrębny od majątku osobistego każdego z nich i ma charakter wspólności łącznej. Wspólność łączna oznacza niepodzielność majątku oraz brak określenia wysokości udziałów, przysługujących poszczególnym wspólnikom. Każdy wspólnik jest więc współwłaścicielem majątku jako całości, jak też każdej rzeczy i prawa tworzących tę całość (wspólność niepodzielnej ręki). Ustanie zasady niepodzielności oraz nieoznaczenia wysokości wkładów następuje – w odniesieniu do konkretnego wspólnika – z chwilą jego wystąpienia ze spółki oraz – w stosunku do wszystkich wspólników – z chwilą rozwiązania spółki (Jacek Gudowski, Komentarz LEX do art. 863 Kodeksu cywilnego). Dopuszczalne jest wstąpienie do spółki cywilnej nowego wspólnika i przejęcie przez niego dotychczasowych zobowiązań oraz uprawnień za zgodą pozostałych wspólników, w tym i jednocześnie ustępujących

z tej spółki (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1995 r., III CZP 160/95, OSNC 1996, nr 3, poz. 33). Mając to na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że współnik, który wystąpił ze spółki (J. K.), przestał być współwłaścicielem składników majątku wspólnego. Współwłaścicielami są aktualni współnicy, wymienieni w punkcie I. wyroku, wydane po ponownym rozpoznaniu sprawy – i to im, na warunkach współuczestnictwa koniecznego, przysługuje legitymacja w tej sprawie. W związku z tym, Sąd Okręgowy oddalił powództwo J. K. z uwagi na brak tej legitymacji – na podstawie art. 222 § 1 k.c.

Jako chybione Sąd ocenił przy tym zarzuty przedawnienia roszczenia oraz zasiedzenia rzeczy. Sąd Okręgowy wskazał na brak upływu 3-letniego terminu przedawnienia związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej (art. 118 k.c.) podnosząc, że wypowiedzenie umowy użyczenia nastąpiło pismem i mailem z dnia 3 grudnia 2015 r., a wniesienie powództwa – dnia 11 stycznia 2016 r. Przyjęcie zasiedzenia wykluczało natomiast, zdaniem Sądu Okręgowego, uznanie, że w okresie użyczenia pozwany nie był posiadaczem samoistnym, zaś od wypowiedzenia umowy użyczenia był posiadaczem niesamoistnym w złej wierze (art. 174 § 1 k.c.).

O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., znosząc je wzajemnie między stronami, uznając, że strony wygrały proces w podobnym stosunku i poniosły koszty w podobnej wysokości.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, który zaskarżył go w części tj. w pkt I oraz IV i zarzucił:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 386 § 6 k.p.c. w zw. z art. 195 § 2 k.p.c. w zw. z art. 133 § 2 i 2a k.p.c. oraz art. 139 § 1 i 3 k.p.c., które miało istotny wpływ na treść wydanego w sprawie rozstrzygnięcia poprzez dopuszczenie do udziału w sprawie i uznania za skuteczne oświadczenia powoda -(...) sp. z o.o. xv O., w sposób oczywiście sprzeczny z wytycznymi zawartymi w wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 września 2017 r. w sprawie z sygn. akt I ACa 282/17, oraz w sposób sprzeczny z zasadami wezwania do udziału w postępowaniu, a także bez zachowania zasad postępowania w przypadku niemożności doręczenia przesyłki,

2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegająca na błędnym uznaniu, iż powodowie: (...) sp. z o.o. w O., oraz (...) sp. z o.o. w O., jako (...) s.c. posiadają legitymację procesową do dochodzenia roszczenia/roszczeń określonego/określonych w pozwie, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, iż doszło do skutecznego wystąpienia ze spółki współnika - J. K.,

3. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., które mogło mieć wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, poprzez znaczne przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wkroczenie w sferę dowolności tychże ocen, skutkujące błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym oceną materiału dowodowego w przypadku:

a) wniosku, iż spółkę cywilną (...) s.c. (wspólników spółki cywilnej) i pozwanego od 2 marca 2015 r. łączyła ustna umowa użyczenia, dotycząca rzeczy wymienionych w pkt I wyroku, która następnie została skutecznie wypowiedziana pismem oraz mailem z dnia 3 grudnia 2015 r., podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenianego w sposób prawidłowy, w szczególności przedmiotowego pisma oraz maila, oraz zeznań powodów nie wynika:

- kto, w okresie od stycznia 2015 r. do kwietnia 2015 r., był współnikiem spółki cywilnej (...),
- kto, w imieniu wszystkich współników spółki cywilnej (...) zawarł z ówczesnym prezesem zarządu pozwanego - P. S., czynność zawarcia umowy użyczenia przedmiotów określonych w pkt 1 wyroku, jako czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu co do rzeczy objętych wspólnością łączną,
- by wyłącznie J. K., w dniu 3 grudnia 2015 r. przysługiwało prawo żądania zwrotu rzeczy określonych w pkt I wyroku, która to czynność również stanowi czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu co do rzeczy objętych wspólnością łączną,

- by istniały rzeczywiste przesłanki do żądania zwrotu rzeczy użyczonych tj. używanie rzeczy sprzecznie z umową lub przeznaczeniem, powierzenie rzeczy innej osobie bez uprawnienia, lub potrzeba używającego

b) wniosku, iż nigdy nie zostały przekazane pozwanemu rzeczy stanowiące wyposażenie działalności spółki cywilnej (...), przy jednoczesnym przyjęciu, iż w dniu 2 marca 2015 r. zostały one pozostawione nowemu najemcy lokalu -(...) sp. z o.o. w O. do nieodpłatnego korzystania na czas nieokreślony, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ocenianego w sposób prawidłowy, a przede wszystkim zgodnie z zasadami logiki, w szczególności zeznań powoda J. K. oraz zeznań świadka P. S. wynika, iż rzeczy pozostawiono w barze (...) przy ul. (...) w dniu przekazania w związku z przekazaniem pozwanemu prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej oraz niezbędnego do jej prowadzenia wyposażenia gastronomicznego,

c) zastosowania, z pokrzywdzeniem pozwanej, różnych standardów oceny postępowania: współników spółki cywilnej (...), oraz zarządu pozwanej, przy jednoczesnym uznaniu zeznań powodów za polegające na prawdzie i znajdujące oparcie w materiale dowodowym i odmówieniu wiarygodności zeznaniom świadka P. S., wyrażającego się w jednoczesnym przyjęciu, iż „przed przekształceniami podmiotowymi w spółce(...)gdy interesy między podmiotami traktowane były w ramach rodziny, dość nieformalnie podchodzili do dokumentowania zbiorów rzeczy, będących przedmiotami przesunięć własnościowych” (str. 11-12 wyroku z uzasadnieniem), a jednocześnie przy przyjęciu, iż nowy udziałowiec i nowy członek zarządu w spółce w okresie od stycznia do marca 2015 r. winni zachować szczególną staranność w odpowiednim udokumentowaniu przejęcia przedmiotów, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenianego w sposób prawidłowy, przede wszystkim zgodnie z zasadami logiki, wynika, że brak odpowiedniego udokumentowania przejęcia przedmiotów przez pozwanego stanowi logiczną konsekwencję „dość nieformalnego podejścia powodów dokumentowania zbiorów rzeczy będących przedmiotami przesunięć własnościowych”,

d) wniosku, iż skoro faktura (...) odsyłała do załącznika, a skoro powodowie załącznik ten przedstawiają (nawet jednostronnie podpisany przez J. K.), to rolą dowodową pozwanego było obalenie domniemania i przedstawienie załącznika, który wg pozwanego powinien stanowić część tej faktury, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ocenianego w sposób prawidłowy, wynika, że powodowie przedstawili dokument prywatny, korzystający jedynie z domniemania autentyczności oraz domniemania, że osoba, która dokument podpisała, złożyła zawarte w nim oświadczenie, który jednakże w żadnej mierze nie przesądza o tym czy oświadczenie w nim zawarte jest zgodne z prawdą, ważne i skuteczne i z którym nie wiąże się domniemanie prawne, iż jego treść przedstawia rzeczywisty stan rzeczy, co doprowadziło de facto do stwierdzenia przez Sąd, iż jakkolwiek dokument stanowi większą wartość dowodową, niż brak dokumentu,

e) wniosku, iż część zakupów rzeczy spornych w tej sprawie dokonana została po 31 sierpnia 2014 r. na podstawie faktur o numerach: (...), w czym Sąd dopatrywał się obalenia twierdzenia pozwanego o tym, w jaki sposób miałby nabyć własność spornych przedmiotów i stawiają w negatywnym świetle twierdzenia pozwanego w ogóle odnoszące się do nabycia rzeczy, podczas gdy ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, ocenianego w sposób prawidłowy, wynika, że ww. faktury dotyczą rzeczy o łącznej wartości ok. 9.600 zł, a więc mniej niż 1/10 wartości przedmiotów wskazywanych przez powodów w ramach kilkudziesięciu faktur, a tym samym nie sposób logicznie twierdzić, iż obalają one twierdzenia pozwanego, odnoszącego się do nabycia wszystkich rzeczy określonych w pkt 1 zaskarżonego wyroku, tym bardziej mając na uwadze znaczne różnice ilościowe, oraz rodzajowe pomiędzy dokumentacją przedstawioną przez powodów, a spisem rzeczy dokonany w toku postępowania zabezpieczającego przez komornika,

f) odmówienia wiarygodności zeznaniom świadka M. H., który jako jedyny wyjaśnił okoliczności, w których pomiędzy stronami doszło do przekazania prowadzonej przez powoda działalności gospodarczej oraz niezbędnego do jej prowadzenia wyposażenia gastronomicznego, co w konsekwencji doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sąd, że pozwany nie przejął wraz z lokalem całości wyposażenia gastronomicznego stanowiącego własność powoda.

Wskazując na tak sformułowane zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku zaskarżonej części poprzez: oddalenie powództwa w całości co do rzeczy wskazanych w pkt I wyroku (pkt od 1- 103) i zasądzenie od powodów

solidarnie na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych; oraz kosztów postępowania zabezpieczającego, postępowania odwoławczego w sprawie I ACa 282/17, oraz postępowania zażaleniowego według norm przepisanych. Ponadto domagała się zasądzenia od powodów solidarnie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za postępowanie odwoławcze.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

1. Odnosząc się w pierwszej kolejności do pierwszego z zarzutów apelacji trzeba zwrócić uwagę, na tle art. 195 k.p.c., na przesłanki przekształcenia i na to, że sąd działa z urzędu, a jego uprawnienie do zwrócenia się do powoda o oznaczenie osób nie biorących udziału w sprawie, ma służyć nie czemu innemu, tylko umożliwieniu zawiadomienia koniecznych współuczestników, tak by mogli oni przystąpić do sprawy.

W sprawie jest bezsporne, że w toku procesu pełnomocnik dotychczasowych powodów (wspólników spółki cywilnej (...)) złożył pismo procesowe z 05.08.2016 r. (k. 368), a treść tego pisma zawierała informację o zmianach podmiotowych w spółce cywilnej i oświadczenie, że „powodami /aktualnie/ są (...)”.

Sąd Okręgowy wówczas wyszedł z błędnego założenia, któremu dał wyraz w motywach wyroku, że ten akt nie ma żadnego znaczenia procesowego, nie dokonał zawiadomień i koniecznych doręczeń. Nie dał możliwości wzięcia udziału w sprawie nowemu wspólnikowi, na co wskazał w swoim uzasadnieniu Sąd Apelacyjny (uchylając wyrok Sądu Okręgowego w zaskarżonej części) i przesądając, że w procesie konieczny jest po stronie powodowej udział wszystkich wspólników spółki cywilnej (...); zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy nie poczynił przewidzianych przepisami kroków celem umożliwienia nowemu wspólnikowi wstąpienia do sprawy. W szczególności podkreślono, że Sąd pierwszej instancji nie wydał postanowienia w przedmiocie zawiadomienia nowego wspólnika i nie dokonał odpowiednich doręczeń.

Nie ulega wątpliwości, że intencją wytycznych, które sformułował Sąd Apelacyjny było doprowadzenie do umożliwienia nowemu wspólnikowi przystąpienia do procesu po stronie powodowej.

Sąd Okręgowy ponownie rozpoznający sprawę wybrał specyficzną drogę doprowadzenia do umożliwienia nowemu wspólnikowi wzięcia udziału w sprawie, zastępując zalecane przez Sąd drugiej instancji zawiadomienie przewidziane w art. 195 § 2 k.p.c., nieuregulowaną kodeksowo formą, tj. zwróceniem się do podmiotu – nowego wspólnika – z zapytaniem, czy podtrzymuje swoje oświadczenie z 05.08.2018 r. (powinno być z 05.08.2016 r.), wysyłając wezwanie opatrzone rygiem „uznania, że podtrzymuje”, na adres rejestrowy spółki (k. 540, 541). Jest bezsporne, że to pismo sądowe nie zostało podjęte mimo dwukrotnej awizacji.

Prawidłowe wykonanie wytycznych Sądu Apelacyjnego powinno tymczasem polegać na zwróceniu się do tego podmiotu (w formie postanowienia) z zawiadomieniem o toczącym się procesie i pouczeniu o możliwości przystąpienia do sprawy w charakterze powoda w określonym ustawą terminie oraz doręczeniu mu odpisów pism procesowych.

Nie było więc to rzeczywiście prawidłowe wykonanie wytycznych Sądu odwoławczego. Wezwanie obwarowane zostało rygiem niezgodnym z art. 195 § 2 k.p.c., obarczone było też wadą wynikającą z oczywistej omyłki w zakresie określenia daty oświadczenia, nie miało formy postanowienia. Obarczone takimi wadami wezwanie nie mogłoby jednak być uznane za skuteczne względem podmiotu do którego było skierowane w tym sensie, że podmiot ten nie mógłby być obciążony niekorzystnymi skutkami nieprawidłowego działania sądu. Stąd, bez większego znaczenia pozostaje to, że pismo sądowe skierowane do nowego wspólnika spółki cywilnej mogłoby być uznane za doręczone zgodnie ze wskazanymi w apelacji przepisami k.p.c. regulującymi kwestie doręczeń pism sądowych dla podmiotów będących przedsiębiorcami. Nawet uznając jego pierwsze doręczenie za dokonane zgodnie z przepisami K.p.c., jak postuluje skarżący, z powodu wadliwości pisma sądowego i wskazanych wyżej względów, nie można byłoby uznać że po bezskutecznym upływie dwóch tygodni nowy wspólnik utracił możliwość przystąpienia do procesu po stronie

powodowej w późniejszym czasie, a co najwyżej trzeba byłoby uznać, że zgodnie z rygorem określonym przez Sąd Okręgowy, nawet wobec niewpłynięcia w terminie 2 tygodni żadnego oświadczenia, spółka (...) sp. z o.o. w O. podtrzymała milcząco swoje oświadczenie z 5.08.2016 r. Mogłoby to oznaczać tylko konieczność przyjęcia, że podtrzymuje wolę brania udziału w procesie, bo taka intencja z kontekstu wspomnianego pisma wynikała (m.in. świadczyło o tym udzielenie pełnomocnictwa do reprezentowania w sprawie - k. 370). Faktem jest, że po ponowieniu wezwania na wskazany przez pełnomocnika dotychczasowych powodów adres dla doręczeń, ostatecznie, podmiot ten (nowy współnik spółki cywilnej (...)) faktycznie - choć znowu przy wadliwym sformułowaniu zawiadomienia - został zawiadomiony o procesie, ustanowił pełnomocnika, wyraźnie oświadczył wolę wzięcia udziału w procesie i brał w nim udział, jako powód (k. 573 i nast.).

Trzeba wskazać, że w orzecznictwie przyjmuje się, że jeżeli łączny udział podmiotu pozostającego dotąd poza procesem jest w sprawie konieczny, to możliwość, czy wręcz powinność działania przez sąd z urzędu wynikająca z art. 195 § 1 k.p.c. nie oznacza, że osoba zainteresowana nie może sama zgłosić inicjatywy przystąpienia do procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego sygn. akt II CZ 172/74, OSNC 1975/12/173). Trzeba przy tym zwrócić uwagę że przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o procesie nie normują tej kwestii wprost (odmiennie niż art. 510 § 1 k.p.c.), nie normują też w jaki sposób sąd formalnie powinien postąpić w takim przypadku. Można więc jedynie na podstawie ogólnych zasad podejmowania przez sąd decyzji procesowych i powinności procesowego odniesienia się do każdego wniosku o podmiotowe przekształcenie procesu przyjmować, że powinien wydać stosowne do okoliczności postanowienie (i wniosek nieuzasadniony oddalić, niedopuszczalny odrzucić, a w przypadku wniosku zasadnego postanowieniem zasygnalizować, że dalej proces będzie się toczył z udziałem zgłaszającego się podmiotu).

W przedmiotowej sprawie ostatecznie, Sąd pierwszej instancji wydał również (choć nieprzewidziane wprost w KPC), postanowienie z 25 stycznia 2019 r. dot. „wykonania wytycznych Sądu Apelacyjnego i Sądu Najwyższego” i „ukonstytuowania podmiotowego” procesu – k. 575.

Podsumowując, choć w sposób nie odpowiadający dokładnie temu jaki wynika z przepisów art. 195 § 2 k.p.c. i § 129 ówczesnie obowiązującego Regulaminu urzędowania sądów powszechnych (obecnie § 166 nowego rozporządzenia) Sąd Okręgowy wypełnił intencję wytycznych Sądu Apelacyjnego i zarazem został osiągnięty cel przepisu art. 195 k.p.c., tj. umożliwiono nowemu współnikowi przystąpienie do procesu po stronie powodowej i wzięcie w nim udziału. Reasumując, trzeba ocenić, że te uchybienia, na które w swojej apelacji powołuje się strona pozwana, ostatecznie nie miały wpływu na treść zaskarżonego wyroku, a zarzuty skarżącego nie mogą przynieść oczekiwanych przez niego skutków procesowych.

2. Odnośnie drugiego zarzutu trzeba wskazać, że zostały złożone kopie uchwały współników (...) spółki cywilnej z 29 lutego 2016 r. o wyrażeniu zgody na wstąpienie z dniem 29 lutego 2016 r. do spółki współnika (...) sp. z o.o. w O. (k. 372) i z 1 marca 2016 r. o wyrażeniu przez współników zgody na wystąpienie z dniem 1 marca 2016 r. ze spółki (...) (k. 566) oraz aneksu do umowy spółki z 9 listopada 2005 r. (z 29 lutego 2016 r. i 1 marca 2016 r.) zmieniające jej treść w § 1,3,4 i 5 (aneks z 29 lutego) oraz w § 3 i 4 (aneks z 1 marca 2016 r.), przyjmujące jednolity tekst umowy spółki (k. 372 v. i nast., k. 558 i nast.). W toku procesu przed Sądem pierwszej instancji pozwany nie kwestionował, że takie uchwały zostały podjęte ani nie kwestionował ich skuteczności. Uzasadniając obecnie zarzut apelacji, skarżący nawiązuje do uchwały z 01 marca 2016 r. oraz §§ 10 i 14 umowy spółki i konstruuje błędne wnioski powołując się na to, że umowa spółki oraz Kodeks cywilny nie wskazują wprost innej możliwości wystąpienia ze spółki/wypowiedzenia umowy spółki/wypowiedzenia udziału przez współnika, niż w drodze wypowiedzenia za określonym terminem wypowiedzenia (w szczególności bez zachowania okresu wypowiedzenia/ ze skutkiem natychmiastowym). Wywodzi, że powyższe uzasadnia zakwestionowanie skuteczności wystąpienia współnika. Dodatkowo wskazuje, że w zgromadzonym materiale brak jest jakiegokolwiek informacji odnośnie rozliczenia ze współnikiem J. K. na podstawie art. 871 k.c., co zdaniem skarżącego, także poddaje w wątpliwość skuteczność wystąpienia J. K. ze spółki.

Odnosząc się do tego zarzutu, po pierwsze, trzeba mieć tu na względzie, że tak uregulowania w umowie spółki, jak i w Kodeksie cywilnym dot. sposobu wystąpienia współnika ze spółki, ograniczające się tylko do wystąpienia jednostronnego (skutek oświadczenia jednego współnika) nie wyłączają możliwości zmian składu osobowego spółki

w drodze zmiany umowy spółki (złożenia zgodnych oświadczeń przez wszystkich współników spółki). Taka możliwość wynika zaś z ogólnej zasady swobody umów (art. 353¹ k.c.), która ma zastosowanie także do współników spółki cywilnej. Taka właśnie sytuacja miała w sprawie miejsce – wystąpienie nastąpiło za porozumieniem i zgodą wszystkich współników, było powiązane ze zmianą umowy spółki. Po drugie, kwestia rozliczeń z ustępującym współnikiem to wewnętrzna sprawa współników. Dla oceny skuteczności wystąpienia ze spółki nie ma znaczenia czy współnicy rozliczyli się z ustępującym współnikiem w sposób określony w art. 871 k.c. (nawiasem mówiąc mogą też przyjąć inne zasady rozliczeń), ta kwestia nie była przedmiotem badania w sprawie i nie wymagała tego, bo nie ma żadnego wpływu na ocenę legitymacji po stronie powodowej.

3. Także kolejne zarzuty apelacji, powiązane z zarzuceniem Sądowi pierwszej instancji naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c., zdaniem Sądu drugiej instancji, nie są uzasadnione.

Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, bo znajdują one dostateczne oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, rozważonym i ocenionym w zgodzie ze wskazaniami art. 233 § 1 k.p.c. Wyrażona w motywach zaskarżonego wyroku ocena dowodów nie uzasadnia twierdzenia, że ocena Sądu Okręgowego była dowolna, czy fragmentaryczna, sprzeczna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Sąd przeanalizował i rozważył wszystkie dowody, dokonał niezbędnej ich selekcji, trafnie ocenił, które miały znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a które nie wniosły do sprawy nic istotnego. Według własnego przekonania, ale znajdującego usprawiedliwienie w logicznych wywodach uzasadnienia Sąd Okręgowy ocenił ich moc dowodową. Zgłoszony przez apelującego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i sprzeczności ustaleń Sądu z materiałem dowodowym nie uzasadniał więc zakwestionowania wniosków i ocen prawnych, jakie wyciągnął Sąd pierwszej instancji z prawidłowo ustalonego stanu faktycznego i zastąpienia go alternatywnym stanem faktycznym przedstawianym w sprawie przez stronę pozwaną.

Należy podkreślić, że w toku procesu pozwana nigdy nie kwestionowała, że współnikami spółki cywilnej (...) byli (...) spółka z o.o. w O., której Prezesem Zarządu uprawnionym do jednoosobowej reprezentacji był także J. K. (w tym, w okresie od stycznia 2015 r. do kwietnia 2015 r.). Powyższe wynikało też z protokołu sporządzonego przy okazji przekazywania pozwanej spółce lokalu przez Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w O., dołączonej dokumentacji, w tym odpisu KRS.

Dalej należy wskazać, że zgodnie z art. 710 k.c. przez umowę użyczenia użyczający zobowiązuje się zezwolić biorącemu w użyczenie, przez czas oznaczony lub nieoznaczony, na bezpłatne używanie oddanej w tym celu rzeczy. Cechą charakterystyczną użyczenia, odróżniającą od najmu, jest nieodpłatność, a treść stosunku użyczenia i jego społeczno-gospodarcza funkcja sprowadza się do – motywowanego zazwyczaj chęcią pomocy lub inną bezinteresowną pobudką – przysporzenia przez użyczającego korzyści biorącemu w użyczenia. Taki też motyw, według niezakwestionowanych ustaleń Sądu pierwszej instancji, pojawił się w tej sprawie (wspólnikiem pozwanej był M. K., wcześniej również powód J. K.). Umowa użyczenia może być zawarta w sposób dorozumiany, przez czynności konkludentne, co oznacza jej faktyczne wykonywanie w określonym czasie i tolerowanie tego (bezpłatnego używania rzeczy) przez osoby uprawnione do reprezentowania podmiotu użyczającego, który udostępnił rzecz biorącemu w użyczenie. W przypadku powodowej spółki (...) osobą taką – de facto – był J. K. (jako wspólnik osoba fizyczna i jako Prezes Zarządu wspólnika (...) sp. z o.o., czyli osoba uprawniona do reprezentacji tego wspólnika). Oznacza to jednocześnie, że również faktycznie to J. K. w dniu 3 grudnia 2015 r. przysługiwało prawo żądania zwrotu rzeczy określonych w pkt. I wyroku. Kierując wezwaniem do zwrotu rzeczy (k. 99) J. K. w piśmie zaznaczył, że pismo pochodzi od w/w współników spółki cywilnej (...) oraz na wstępie, w pierwszym akapicie zaznaczył, że działa jako wspólnik J. K. i jako uprawniony do reprezentowania drugiego wspólnika tj. (...) sp. z o.o.

Pozwany nieskutecznie kwestionuje też istnienie przesłanek do żądania zwrotu rzeczy użyczonych. Należy podkreślić, że wskazane przez niego przesłanki nie są jedynymi przesłankami prowadzącymi do zakończenia stosunku użyczenia. Przepis art. 712 k.c. określa sposób korzystania z użyczonej rzeczy – w sposób odpowiadający jej właściwościom i przeznaczeniu oraz zabrania biorącemu na oddanie rzeczy do używania osobie trzeciej bez zgody użyczającego. Z pisma z 03.12.2015 r. wynika, że (...) spółki (...) powzięły wiedzę o wypowiedzeniu przez pozwaną umów najmu lokali

i podejmowaniu przez nią prób sprzedaży rzeczy znajdujących się w magazynie przy ul. (...), co mogło wskazywać z jednej strony i przede wszystkim, że pozwana Spółka już zakończyła używanie rzeczy zgodnie z umową, z drugiej, że zamierza użyć ich w sposób sprzeczny z umową.

Z uwagi na darmowy, charakter użyczenia, połączony silniejszą więzią pomiędzy stronami, w tym stosunku pozycja użyczającego jest silniejsza, a biorącego słabsza. Dla niego jest to umowa o podwyższonym ryzyku kontraktowym. Użyczający może żądać zwrotu rzeczy użyczonej także wtedy, gdy chce nią inaczej rozporządzić (por. uchwała Sądu Najwyższego z 8 lipca 1992 r. III CZP 81/92, OSNC 1993, Nr 3 poz. 30). Nadto, w przypadku zobowiązań bezterminowych (trwałych) przyjmuje się, że każdy stosunek zobowiązaniowy o charakterze ciągłym może wygasnąć przez wypowiedzenie (art. 365¹ k.c.).

Jednak przede wszystkim wymaga podkreślenia, że nawet brak przyjęcia, że strony łączyła umowa użyczenia, nie stawia pozwanej Spółki w lepszej sytuacji procesowej. Również przy braku przyjęcia, że powodowie użyczyli sporne rzeczy pozwanej spółce, jako właścicielom zbioru rzeczy służy im skuteczne żądanie o wydanie tych rzeczy. Zgodnie bowiem z art. 222 § 1 k.c. właściciel może żądać od osoby, która faktycznie włada jego rzeczą, aby rzecz została mu wydana, chyba że osobie tej przysługuje skuteczne względem właściciela uprawnienie do władania rzeczą. Trzeba podkreślić, że możliwy jest alternatywny zbieg roszczenia o zwrot przedmiotu użyczenia z roszczeniem windykacyjnym właściciela. Decyzja co do wyboru roszczenia należy do powoda, jednak jeżeli powód nie wskaże wyraźnie i jednoznacznie podstawy prawnej swego żądania wydania rzeczy, to oceny, z którym z roszczeń wystąpiono, musi dokonać sąd, analizując podstawę faktyczną. Powodowie powołując się na przysługujące im prawo własności, przedkładając faktury potwierdzające zakup przez nich, jako współników spółki cywilnej (...), w latach 2012 - 2014 rzeczy, których wydania domagali się oraz wykazując, że rzeczy te znajdują się we władaniu pozwanej Spółki wykazali swoją legitymację do wystąpienia z roszczeniem windykacyjnym. Pozwana natomiast, mimo, że to ją obciążał w tym zakresie ciężar dowodu, nie zdołała wykazać, że legitymuje się skutecznym tytułem do korzystania z rzeczy i władania nimi.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowej oceny zarzutu pozwanej, że objęte pozwem rzeczy zakupiła od współników spółki cywilnej (...) i nie stanowią one już ich własności, czego dowodem miała być określona, przedłożona przez nią faktura (...) na kwotę 123 000 zł (k. 159). Faktem jest, że faktura ta dotyczyła sprzedaży wyposażenia lokalu i sprzętu gastronomicznego, jak określono w niej „zgodnie z załącznikiem do umowy”. Faktem jest też, że pozwana Spółka tego załącznika nie przedłożyła, a powodowie takowy przedłożyli, twierdząc jednocześnie, że przedmiotem sprzedaży objętej w/w fakturą były rzeczy wymienione w załączniku, inne niż dochodzone w pozwie, stanowiące wyposażenie innego lokalu. Sąd tę kwestię szczegółowo analizował i ocenił w oparciu o analizę całego materiału dowodowego, a nie tylko w oparciu o przedstawiony przez powodów załącznik (str. 9 – 10 uzasadnienia) i nie ma potrzeby powtarzać tu użytych w uzasadnieniu argumentów, z którymi strona pozwana w apelacji polemizuje. Skarżąca nie może opierać skutecznie swojej obrony na kwestionowaniu wartości dowodowej załącznika do faktury przedstawionego przez stronę powodową, w sytuacji, gdy nie był on przecież wyłączną podstawą poczynionych przez Sąd ustaleń i wyciągniętych wniosków. Problem nie sprowadza się w sprawie do tego, że „jakikolwiek dokument stanowi większą wartość dowodową, niż brak dokumentu”, jak to ujęto w zarzucie z pkt. 3d), ale tkwi w tym, że to na pozwanej ciążył obowiązek wykazania, że faktura na którą powołała się w sprawie dotyczyła zakupu wyposażenia, którego dotyczy żądanie windykacyjne powodów, czemu pozwana nie sprostowała. To nie powód, ale pozwana powinna ów załącznik przedłożyć, bądź innymi dowodami przekonująco wykazać twierdzone fakty. Z nieprzedstawienia przez pozwaną załącznika, do którego nawiązano wprost w fakturze nie można z pewnością wywodzić korzystnych dla niej skutków dowodowych. Argumentem wzmacniającym twierdzenie strony pozwanej o zakupie spornego zbioru rzeczy od powodów nie może być argument powołany z zarzucie z pkt.3e). Gdy chodzi wreszcie o ostatni zarzut dotyczący odmowy wiarygodności zeznaniom świadka M. H., to trzeba przypomnieć, że zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. W sytuacji, gdy z zabranych dowodów wynikają sprzeczne wnioski sąd zobowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, tj. dokonać wyboru tych, na których się oparł i ewentualnie odrzucić inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Zgodnie zaś z art. 328 § 2 k.p.c. w uzasadnieniu wyroku powinien wskazać przyczyny, dla których tym

dowodom odmówił wiarygodności. W przypadku zeznań świadka M. H. warunek ten został spełniony na str. 11 uzasadnienia zaskarżonego wyroku, gdzie Sąd wskazał, z jakich przyczyn odmówił mocy dowodowej zeznaniom tego świadka. Wyrażonej tam ocenie nie sposób zaś zarzucić braku logiki, ani nie można stwierdzić, że Sąd uchybił zasadom doświadczenia życiowego. Wykazanie, że sąd naruszył art. 233 § 1 k.p.c. oraz że mogło to mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie może być zastąpione wyłącznie odmienną interpretacją strony co do dowodów zebranych w sprawie, jeśli jednocześnie nie wykaże się, iż ocena przyjęta przez sąd za podstawę rozstrzygnięcia, przekracza granicę swobodnej oceny dowodów. Jest to szczególnie istotne w sprawach takich jak niniejsza, w których ocena dowodów w istocie sprowadza się do tego, której ze stron procesu dać wiarę.

Uwzględniając to wszystko, Sąd Apelacyjny nie podzielił również zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił, a na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265) zasądził od strony pozwanej, jako przegrywającej na rzecz powoda zwrot kosztów instancji odwoławczej – wynagrodzenia pełnomocnika.

K. M. (1) N. E. K.